

Davantall

Peça de planxa, fusta, plàstic, etc., que ocupa la part davantera de l'habitacle d'un vehicle, en la qual hi ha el quadre de comandament, la guantera, els difusors d'aire, etc.

210

? Especial automòbil

Fons: DCVB, DIEC2, DSFF, GEC, PCCD, OPTIMOT, TERMCAT

Auto, automòbil, cotxe

Vehicle autopropulsat de quatre rodes, amb dues rodes anteriors directrius i dues rodes posteriors únicament amb moviment de rotació, destinat al transport d'un màxim de nou persones.

Eixugaparabrises

Sistema mecànic d'un rentaparabrises que recorre fregant la superfície exterior del parabrisa per apartar-ne l'aigua. L'eixugaparabrises està format pel braç de l'eixuparabrises i l'escombreta de l'eixugaparabrises.

Enganxall

Peça col·locada al darrere d'un automòbil que permet d'acoblar-hi un remolc.

Henseke, Citroen BX 19 GTi, Bj, 1990, CC BY-SA 4.0
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bx_19_gti_rear.jpg

Parabrisa

Làmina de vidre o de matèria transparent situada a la part davantera d'un vehicle per protegir els passatgers de la pluja, del vent, etc.

Pneumàtic o neumàtic?

Per designar el revestiment perifèric de les rodes d'un vehicle, generalment de cautxú, que conté aire a pressió, es poden usar les formes *pneumàtic* i *neumàtic*.

Punt mort

Posició d'un dispositiu d'accionament d'un canvi de marxes en què no hi ha cap transmissió de moviment.

Rentaparabrises

Dispositiu de neteja del parabrisa d'un vehicle per mitjà de l'acció combinada de raigs d'aigua a pressió i de l'eixugaparabrises que el recorre fregant la superfície. Alguns automòbils tenen un sistema similar per al vidre posterior, el *rentavidres* posterior.

Xassís

Conjunt estructural d'un vehicle format pel bastidor, el motor, els òrgans de transmissió, la suspensió, la direcció, els frens i les rodes.

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què vol dir **anar fluix d'armilla**. La resposta correcta era la **3**. *No tenir gaires diners*. La guanyadora ha estat Núria Valentí, de les Franqueses del Vallès, i seguidora de *L'Estenedor*.

En aquest número preguntem què vol dir **cotxe escombra**?

1. *Vehicle que neteja els carrers.*
2. *Mena d'escarabat piloter.*
3. *Mecanisme de neteja automàtic d'una porta o finestra corredissa.*
4. *Vehicle que recull els corredors que abandonen una cursa.*

Per concursar, heu d'enviar la resposta de l'endevinalla a mollet@cpl.cat . La persona que l'encerti i guanyi el concurs tindrà com a premi una samarreta model *Fes servir la teva llengua* feta al Taller Alborada.

[Nota sobre el tractament de dades personals](#)

L'N-II o la N-II?

L'apostrofació davant de sigles i acrònims varia d'acord amb la manera com es pronuncien aquestes abreviacions: com si fossin mots (pronunciació sil·làbica: *IVA, INCAVI*) o lletra per lletra (pronunciació lletrejada: *UGT, NBA*). Si la sigla es llegeix lletra per lletra i comença amb un so consonàntic (per exemple, *DNI, de-ena-i*), no es fa l'apostrofació: *el DNI, la BBC, de DDT*. Però si el nom de la primera consonant comença amb vocal (per exemple, *FMI, efa-ema-i*), sí que s'apostrofien, tant els articles *el* i *la* com la preposició *de*: *l'FMI, l'N-II, d'FM*.

Webs

Diccionaris de transports del TERMCAT:

- [Diccionari de mobilitat sostenible.](#)
- [Diccionari de seguretat viària.](#)
- [Diccionari de trànsit.](#)
- [Lèxic de transport turístic.](#)

NOVETAT!

- Tots els articles d'[Enciclopèdia.cat](#), ara en obert per a tothom.

Adherència

Arrapament produït pels pneumàtics d'un automòbil o pel fregament de les llandes de les rodes d'un vehicle, sobre la superfície en què es mou. Evitem l'anglicisme **grip*.

Capalçada, peralt

Desnivell entre una banda i l'altra d'una calçada en un revolt, que evita que els vehicles siguin impel·lits per efecte de la força centrífuga cap a l'exterior del revolt.

Fita quilomètrica

Senyal de localització col·locat a la vora d'una via interurbana que indica la distància en quilòmetres entre el punt on és situat i el punt inicial de l'amidament.

Fraseologia

Anar amb el cotxe d'en Taló

Anar a peu.

Fer llums, fer ràfegues

Accionar intermitentment, el conductor d'un vehicle, els llums de carretera, per advertir altres conductors o vianants de la seva presència.

Anar al cel amb cotxe

Voler-ho tot massa fàcil; panxacontent. *S'ha aviciat a anar al cel amb cotxe, i defuig qualsevol contrarietat.*

Ser una carraca

Ser un vehicle vell i atrotinat. *Aquest auto és una carraca.*

Fer marxa enrere

Recular, revenir sobre una determinació. || Rectificar, desdir-se. || No mantenir, algú, les seves pretensions o intencions, bé renunciant-hi, bé rectificant-les, moderant-les. *Estava disposat a comprar aquell solar, però ha fet marxa enrere.*

Posar pals/bastons a les rodes

Entorpir una acció; destorbar, obstaculitzar. *A més a més de no donar-li suport, li posa pals a les rodes perquè no pugui dur a terme el projecte.*

Anar sobre rodes. Venir rodat

Produir-se fàcilment, favorablement, rutllar. *Des que ha arribat el nou director tot va sobre rodes.*

Foto: Eva López Ballester @ballesteraeva. CC BY-SA

209

Haver-hi gat amagat

Haver-hi un motiu, un maneig, etc., ocult. *Com que només responia amb evasives, tots vam pensar que hi havia gat amagat. Em sembla que no juga prou net; hi ha gat amagat.* Una expressió equivalent és *haver-hi gat en sac*.

Font: Rodamots

Sabeu d'on ve aquesta expressió?

Antigament s'havien fet bosses amb pell de gat per guardar-hi monedes o coses de valor. Popularment en deien *gats*, que els lladres coneixien bé i sempre miraven de trobar.

Font: M. José Valiente. *Les sabeu o les dieu? Qui dita passa any empeny*. Nexum Edicions.

Bitlletera o cartera

Bossa petita, de butxaca, en forma de llibre amb diversos departaments per dur-hi bitllets de banc i, sovint, targetes de crèdit i altres documents. *Li van regalar una bitlletera de pell. Portava la bitlletera a l'infern de l'americana.*

Escarsella

Bossa utilitzada com a moneder, que es porta penjada a la part frontal d'un cinturó.

Portamonedes

Bossa petita amb tancament per guardar-hi monedes. | Bossa o cartereta per portar-hi diners. Moneder.

? Estenem consultes

Fons: DIEC2, GEC, OPTIMOT, TERMCAT

Cobreestovalles, cobretovalles

Tovalles més primes i petites que es posen a sobre d'unes altres de més gruixudes que tapen tota la taula.

Espatarrant o espaterrant?

El verb *espaterrar* significa 'meravellar, espantar, granment amb alguna cosa extraordinària, amenaçadora'. Deriva d'aquest verb l'adjectiu *espaterrant*, amb el significat 'que espatera'. Per exemple: *Cantava que espaterava! Al final es va comprar una casa espaterrant!* Malgrat que en alguns diccionaris d'ús també es documenta la variant *espatarrar* (i *espatarrant*), la forma normativa és *espaterrar* (i *espaterrant*).

Fluit o fluït?

La forma *fluït* és el participi del verb *fluir*, i porta dièresi perquè el participi dels verbs que acaben en la terminació *-ir* precedida d'una vocal sempre en porten. Per exemple: *La lava ha fluït del volcà amb molta lentitud. La conversa havia fluït animadament.* En canvi, la forma *fluid* pot funcionar com a adjectiu o com a substantiu i no porta dièresi perquè les vocals del grup *ui* formen diftong. Així, s'han de pronunciar amb un sol cop de veu (l'accent recau sobre la *u*). Per exemple: *La tinta és una substància fluida. Té un anglès molt fluid. Aquest semestre estudiarem els fluids gasosos.*

FOMO, síndrome FOMO

Estat d'ansietat o preocupació provocat per la por d'estar-se perdent determinats esdeveniments, comentaris o converses, especialment a les xarxes socials. La denominació *FOMO* correspon a la sigla anglesa de *fear of missing out* ('por de perdre's alguna cosa').

Pagar a còmodes terminis o pagar en còmodes terminis?

Un dels significats del mot *termini* és 'suma que s'ha de pagar en escaure's un període de temps fixat'. Per exemple: *Aquest mes pagarem l'últim termini de la rentadora.* De vegades aquest mot forma part de la locució *a terminis*, que significa 'mitjançant pagaments successius que es fixen en el moment d'efectuar una operació de compravenda'. Per exemple: *Van decidir pagar la nevera a terminis.* Ara bé, quan hi ha algun adjectiu o numeral que complementa el mot *termini*, aleshores s'usa la preposició *en*. Per exemple: *Han decidit pagar-ho en trenta terminis. No patiu: podeu pagar el cotxe en còmodes terminis.*

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què vol dir **anar de bòlit**. La resposta correcta era la **2. Actuar precipitadament pel fet d'estar desbordat**. La guanyadora ha estat Antònia Linero, de Mollet del Vallès, seguidora de *L'Estenedor*.

En aquest número preguntem què vol dir **anar flux d'armilla**?

1. Haver-se aprimat molt.
2. Tenir diarrea.
3. No tenir gaires diners.
4. Badar, distreure's, encantar-se.

Per concursar, heu d'enviar la resposta de l'endevinalla a mollet@cpl.cat ✉. La persona que l'encerti i guanyi el concurs tindrà com a premi una samarreta model *Fes servir la teva llengua* feta al Taller Alborada.

Nota sobre el tractament de dades personals ✉

Reemprendre o reprendre?

El verb que designa l'acció de 'continuar alguna cosa que havia estat interrompuda' és *reprendre* i no **reemprendre*. Per exemple: *L'orador, després d'un descans d'un quart, va reprendre el seu discurs. Ara no faig res, però aviat reprendré les meves tasques.*

Sí o sí o tant sí com no?

Per expressar el sentit de costí el que costi, sense possibilitat d'opció, en català se solen fer servir, segons el context, les expressions *tant sí com no* o bé *peti qui peti*, entre d'altres. Per exemple: *Hem d'aconseguir una altra invitació al concert, tant sí com no. Peti qui peti, aquesta setmana he d'acabar el projecte final de màster.* Malgrat que darrerament també se sent, sobretot en registres col·loquials, l'expressió *sí o sí* amb aquest mateix significat, és preferible optar per altres expressions.

Webs

- ✉ **Trobeu el gat amagat.** Tres reptes visuals. Viral, RAC1: ✉ 1r | ✉ 2n | ✉ 3r
- ✉ **Novetat: Diccionari de sociologia i ciències socials.** TERMCAT.
- ✉ **La sequera: termes clau.** Infografia interactiva. TERMCAT.

Ajuntament de Mollet del Vallès

CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

**Apa, brillo,
que comencem l'any!**

Gaby Lopez. Dones-corredors-competicio-fitness. Licència Pexels
<https://www.pexels.com/ca-es/foto/dones-corredors-competicio-fitness-13536517/>

208

Brillo!

Exclamació per demanar que algú s'afanyi, per indicar rapidesa en l'acció; *briu*.

Regressiu de *brillós*, ultracorrecció de *briós* per influència de *brillar*, de l'italià *brillare*, 'vibrar, esplendir', d'origen expressiu.

El mot *brillo* no apareix al DIEC, però sí en altres diccionaris, com ara el GDLC .

Exemples: *Apa, nois, brillo, que fem tard i no podem començar l'any arribant a misses dites! Què esperes per acabar la feina? Brillo, que*

la tens endarrerida de l'any passat! Apa, afanyeu-vos! Un xic més de brillo, que la cursa comença de seguida!

Briu

Energia, força de coratge

Fer via, passar via

Fer una cosa de pressa. Cal fer via per arribar al refugi abans del vespre. Fes via a llegir aquest llibre.

Estenem consultes

Fons: DIEC2, GEC, OPTIMOT, TERMCAT

Alto el foc o *alto al foc?

La interjecció *alto!* es fa servir per fer que algú es deturi en una marxa, correguda, etc., que interrompi un discurs, una tasca qualsevol, l'execució d'alguna cosa. Per exemple: *Us ho torno a repetir: alto!*

El mot *alto* també és un substantiu que designa l'arrest o parada que fan els soldats, vianants, etc., per tal de descansar. Per exemple: *Els soldats van fer un alto per recuperar forces.*

El mot *alto* també apareix en l'expressió *alto el foc* (i no **alto al foc*), que fa referència a la suspensió temporal de les hostilitats entre bàndols bel·ligerants. Per exemple: *Han començat les negociacions per arribar a un alto el foc.*

Cal tenir en compte que la forma plural d'aquesta expressió és *altos el foc* (i no **alto els focs*). Per exemple: *S'havien acordat dos altos el foc.*

Folre de borrec, folre de borreguet

Teixit habitualment de color blanc que imita la pell de borrec o de be i que s'utilitza com a folre de peces de roba d'abric o de sabates.

Pakistanès o *paquistanès?

L'adjectiu que significa 'relatiu o pertanyent al Pakistan o als seus habitants' és *pakistanès* | *pakistanesa*. La forma **paquistanès* | **paquistanesa* no és adequada en català.

Damy Satiawan, Sattri night body painting, CC BY-SA
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sattri_night_body_painting.jpg

Pintura corporal

Activitat artística que consisteix a pintar directament el cos d'un model masculí o femení, explotant-ne els volums i els espais que ofereix. Evitem l'anglicisme *bodypaint*.

Xauarma, dóner kebab

Carn marinada, generalment de be, que es cou en un ast vertical que es fa girar, i que se serveix tallada a tires, sovint com a farciment d'entrepà, típica del Pròxim Orient. Per extensió, *xauarma* designa també l'entrepà que es fa amb aquest tipus de carn, generalment amb pa de pita.

Zona de baixes emissions

Escrivim *zona de baixes emissions* o la sigla ZBE. Zona urbana en què s'estableixen restriccions de trànsit sobre determinats vehicles considerats contaminants o molt contaminants durant unes franges horàries concretes o bé permanentment, amb l'objectiu de reduir la contaminació atmosfèrica.

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què vol dir **estar, algú, com un torronet**. La resposta correcta era la **3**. *Estar ben escalfat*. El guanyador ha estat David Escribano, de Mollet del Vallès, que espera que aquest premi ens porti aigua per mil anys.

En aquest número preguntem què vol dir **anar de bòlit?**

1. *Participar en una cursa de cotxes.*
2. *Actuar precipitadament pel fet d'estar desbordat.*
3. *Disfressar-se d'estrella fugaç.*
4. *Presumir amb ostentació.*

Per concursar, heu d'enviar la resposta de l'endevinalla a mollet@cpl.cat. La persona que l'encerti i guanyi el concurs tindrà com a premi un nou model de samarreta feta al Taller Alborada.

[Nota sobre el tractament de dades personals](#)

Curiositat

Créixer com una bola de neu

La locució *créixer com una bola de neu* significa 'augmentar progressivament'. Aquest sentit figurat és, clarament, una analogia de les allaus, en què una massa de neu es desprèn i es precipita muntanya avall amb violència. A mesura que aquesta massa rodola, no només guanya velocitat, sinó també volum. Així doncs, una *bola de neu* designa una situació o un assumpte de què no és fàcil desprendre's o sortir airós, i que generalment provoca conseqüències negatives.

Webs

- **Neologisme de l'any 2023:** *viralitzar i tiet | tieta*, paraules guanyadores. IEC.
- **Llengut.** Joc basat en preguntes per aprendre sobre el català i la resta de llengües del món. Andreu Monfà i Patrícia Ortin
- **Què sé jo?** El joc dels Països Catalans. Aquesta quinzena, qüestionari sobre frases fetes, de Jordi Badia. Vilaweb